ПРОЛЕТАРЕБО ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲛᲘᲕᲔᲣᲜᲘᲡᲐ, ᲨᲔᲔᲠᲗᲓᲘᲗ!

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲒᲐᲛᲝᲓᲘᲡ 1920 ᲬᲚᲘᲡ 3 ᲘᲕᲜᲘᲡᲘᲓᲐᲜ

№ 264 (20610) — ᲞᲐᲠᲐᲡ�კᲔᲕᲘ, 17 ᲜᲝᲔᲛᲑᲔᲠᲘ, 1989 ᲬᲚᲘ. — ᲤᲐᲡᲘ 3 ᲙᲐ�პ.

ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲐᲡ ᲘᲬᲧᲔᲑᲡ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲛᲔᲗᲔᲠᲗᲛᲔᲢᲔ ᲛᲝᲬᲕᲔᲕᲘᲡ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ XII ᲡᲔᲡᲘᲐ

ᲓᲘᲐᲚᲝᲒᲘ ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐᲡᲐᲮᲚᲔᲨᲘ

ᲓᲦᲔᲡ სტუდენტებს ბევრი რამ აქვთ სათქმელი და გახსახლელი. პრობლემები ბევრია, და ისინი გროვდებოდა წლების მანძილზე. ისე მოხდა, რომ თითქმის 20 წელია მათზე სჯა-ბაასი ერთად ვერ ხერხდებოდა. ახლა საკავშირო სტუდენტურ ფორუმზე, რომელიც 15 ნოემბერს გახსნა მოსკოვის ახალგაზრდობის სასახლეში, ასეთი შესაძლებლობა შეიქმნა. 1500-ზე მეტი დელეგატი — უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტები და საშუალო სპეციალური სასწავლებლების მოსწავლენი, სამხედრო სასწავლებლების კურსანტები, კომკავშირელები და არაფორმალები შეიკრიბნენ აქ, რათა განესაზღვრათ გარდაქმნილი პოზიციებიდან სასწავლო პროცესის სრულყოფის, სტუდენტების ცხოვრების პირობების გაუმჯობესების შესაძლებლობანი.

ფორუმის გახსნას დაესწრნენ **ᲛᲐ. Ს. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘ, ᲔᲒ. Ი. ᲒᲝᲠᲝᲢᲜᲘᲙᲝᲕᲘ, ᲚᲔ. Ნ. ᲖᲐᲘᲙᲝᲕᲘ, ᲒᲘ. Ა. ᲛᲔᲓᲕᲔᲓᲔᲕᲘ, ᲜᲘ. Ი. ᲠᲘᲪᲙᲝᲕᲘ, Ა. ᲞᲘ. ᲞᲘᲠᲝᲣᲛᲝᲕᲐ, ᲒᲐ. ᲞᲘ. ᲠᲐᲖᲣᲛᲝᲕᲡᲙᲘ, ᲘᲐ. Ა. ᲛᲐᲜᲐᲜᲪᲝᲕᲘ.**

აქვე, სასახლის დარბაზში იყვნენ მთელი რიგი სამინისტროებისა და უწყებების ხელმძღვანელები, მეცნიერებისა და კულტურის მოღვაწენი, საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა წარმომადგენლები.

დელეგატების წინაშე სიტყვა წარმოთქვა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარემ **ᲛᲐ. Ს. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘᲡ.**

როცა ფორუმზე პირველი შესვენება გამოაცხადეს, მიხეილ სერგის ძე, რომელმაც ის-ის იყო დაამთავრა საათნახევრიანზე მეტი გამოსვლა, საუბრიდან დარბაზში ჩამოვიდა. და მას მაშინვე ახალგაზრდობა შემოეხვია. იგი იმ ჯუფსეი ფორუმის „მონაწილეთა მეცხრე წრეში" აღმოჩნდა.

ყურადღება ითხოვა ტანმორჩილმა ყმაწვილმა, რომელსაც ხელში საქაღალდე ეჭირა. იგი გაეცნო: ნიკოლოზ სენჩენკოვი, სმოლენსკის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის კომკავშირის კომიტეტის მდივანი.

— კითხვა ფრიად სერიოზულია, — დაიწყო მან, — ეკოლოგიურ ვითარებას ეხება.

როგორც გამოირკვა, ინსტიტუტში აქტიურად მოქმედებს სტუდენტთა ეკოლოგიური კლუბი, რომელსაც დიდძალი მასალა შეუგროვებია. სწორედ ისინი ეწყო ახალგაზრდა სმოლენსკელის საქაღალდეში. მას რომ მოუსმინა, მიხეილ სერგის ძემ აღუთქვა ხელშეწყობა შეხვედრის ორგანიზაციაში, სადაც შეკრებილი მასალები სათანადოდ იქნება განხილული.

ასე, ქალიშვილებთან და ჭაბუკებთან, საუბარ-საუბრით, მათ კითხვებზე პასუხის გაცემით გენერალური მდივანი ნელ-ნელა მიდიოდა ფოიეს გასასვლელისაკენ.

დარბაზის ზღურბლზე კი მას უკვე ელოდნენ პრესის წარმომადგენლები. აქ იყვნენ „პრავდის", „იზვესტიის", კომკავშირული გაზეთების, პროგრამა „ვრემიას", ვიდეოარხის „საღამო მშვიდობისა, მოსკოვო!", მოსკოვის რადიოს უცხოეთის მაუწყებლობის კორესპონდენტები...

რომელიღაც ახალგაზრდამ დაიჩივლა, არაფერი გვესმის, რასაც მიხეილ სერგის ძე ჟურნალისტებს ეუბნებაო.

— ტელევიზიით ნახავ, — უპასუხეს მას.

ჩვენც გადავწყვიტეთ, მივიღოთ ეს რეკომენდაცია და არ მოგითხრობთ მოკლე ინტერვიუების შინაარსს, რომლებიც მ. ს. გორბაჩოვმა ტელეჟურნალისტებს მისცა. როგორც იტყვიან, ეკრანს უყურეთ. იმას კი ვიტყვით, რომ უყურადღებად არ დაუტოვებიათ კემეროვოს ტელევიზიის ახალგაზრდული რედაქციაც. გავიგონეთ, თუ როგორ მიესალმა მიხეილ სერგის ძე მთელ მეზახტეთა კუზბასს, როცა მისი კორესპონდენტის ალექსანდრე კარეტინის კითხვას უპასუხა.

გაცხოველებული საუბარი მიმდინარეობდა ახალგაზრდობასთან ფოიეში. კითხვები, როგორც იტყვიან, სეტყვასავით მოდიოდა.

— რაზე ფიქრობდნენ ორმოცდაათიანი წლების სტუდენტები, როცა მიხეილ სერგის ძე მოსკოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სწავლობდა?

Მ. Ს. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘ: ᲐᲛ ᲓᲠᲝᲘᲡ ᲛᲐᲜᲫᲘᲚᲖᲔ ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲘ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲐᲓᲒᲘᲚᲘ ᲣᲜᲓᲐ ᲛᲘᲕᲣᲩᲘᲜᲝᲗ. ᲣᲙᲐᲜ ᲓᲐᲡᲐᲑᲠᲣᲜᲔᲑᲘᲚᲘ ᲒᲖᲐ ᲩᲐᲛᲘᲐ. ᲐᲚᲑᲐᲗ, ᲔᲡ ᲨᲔᲒᲠᲫᲜᲘᲚᲘᲐ ᲓᲐᲜᲐᲮᲕᲘᲗ ᲓᲦᲔᲡ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲥᲕᲔᲧᲜᲐᲨᲘ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲘᲢᲝᲛ ᲩᲔᲑᲘᲔᲠ ᲠᲔᲕᲝᲚᲣᲪᲘᲣᲠ ᲔᲢᲐᲞᲖᲔ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲗᲐ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ ᲓᲐᲒᲠᲩᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ, ᲠᲝᲓᲘᲡᲐᲪ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲓᲐ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝ ᲓᲦᲔᲡ. ᲛᲐᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ ᲓᲐᲠᲑᲐᲖᲘᲡ ᲖᲦᲣᲠᲑᲚᲖᲔ ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲝᲑᲐ ᲨᲔᲛᲝᲔᲮᲕᲘᲗ.

ᲤᲝᲠᲣᲛᲘᲡ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ.

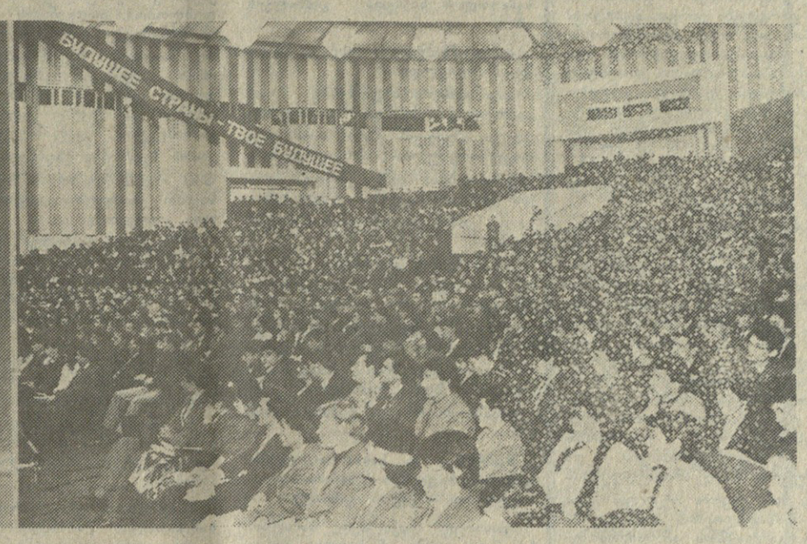

ᲡᲐᲯᲓᲔᲡᲘ-ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘᲡ ᲤᲝᲢᲝ.

მიხეილ სერგის ძე ჟურნალისტებს ეუბნებაო.

— ტელევიზიით ნახავ, — უპასუხეს მას.

ჩვენც გადავწყვიტეთ, მივიღოთ ეს რეკომენდაცია და არ მოგითხრობთ მოკლე ინტერვიუების შინაარსს, რომლებიც მ. ს. გორბაჩოვმა ტელეჟურნალისტებს მისცა. როგორც იტყვიან, ეკრანს უყურეთ. იმას კი ვიტყვით, რომ უყურადღებად არ დაუტოვებიათ კემეროვოს ტელევიზიის ახალგაზრდული რედაქციაც. გავიგონეთ, თუ როგორ მიესალმა მიხეილ სერგის ძე მთელ მეზახტეთა კუზბასს, როცა მისი კორესპონდენტის ალექსანდრე კარეტინის კითხვას უპასუხა.

გაცხოველებული საუბარი მიმდინარეობდა ახალგაზრდობასთან ფოიეში. კითხვები, როგორც იტყვიან, სეტყვასავით მოდიოდა.

— რაზე ფიქრობდნენ ორმოცდაათიანი წლების სტუდენტები, როცა მიხეილ სერგის ძე მოსკოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სწავლობდა?

Მ. Ს. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘ: ᲣᲬᲘᲜᲐᲠᲔᲡᲘ ᲧᲝᲕᲚᲘᲡᲐ ᲘᲛᲐᲖᲔ, ᲠᲝᲛ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲘ ᲡᲢᲣᲓᲔᲜᲢᲘᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲓᲠᲝᲘᲡ ᲡᲢᲣᲓᲔᲜᲢᲘᲡ ᲐᲮᲐᲡᲘᲐᲗᲔᲑᲓᲐ. ᲔᲡ ᲨᲔᲒᲠᲫᲜᲘᲚᲘᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲓᲠᲝᲘᲡ ᲡᲢᲣᲓᲔᲜᲢᲘᲡ ᲐᲮᲐᲡᲘᲐᲗᲔᲑᲓᲐ.

Მ. Ს. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘ: ᲒᲘᲪᲘᲪᲮᲝᲠᲗ, ᲛᲔ ᲛᲘᲜᲓᲐ ᲛᲘᲗᲮᲠᲐ, ᲡᲢᲣᲓᲔᲜᲢᲗᲐ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲝᲑᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ. ᲓᲐᲯ, ᲓᲘᲡᲙᲣᲡᲘᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲐᲖᲠᲗᲐ ᲨᲔᲠᲘᲡᲘᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲤᲐᲠᲒᲚᲔᲑᲨᲘ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲨᲔᲢᲐᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡ, ᲡᲘᲡᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲐᲖᲠᲗᲐ ᲨᲔᲠᲘᲡᲘᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲤᲐᲠᲒᲚᲔᲑᲨᲘ. ᲓᲐᲯ, ᲓᲘᲡᲙᲣᲡᲘᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲐᲖᲠᲗᲐ ᲨᲔᲠᲘᲡᲘᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲤᲐᲠᲒᲚᲔᲑᲨᲘ. ᲩᲕᲔᲜ, ᲠᲐ თქმა უნდა, ᲒᲕᲘᲠᲘᲡ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲘᲢᲝ ᲒᲐᲡᲐᲭᲘᲠᲘᲡ ᲒᲕᲘᲠᲘᲡ. ᲐᲮᲚᲐ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲡᲮᲕᲐᲒᲐᲠᲐᲓ ᲓᲒᲐᲡ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲡᲔᲑᲣᲠᲐᲓ ᲛᲬᲕᲐᲕᲘ ᲓᲦᲔᲡ. ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ თუ არა ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲥᲕᲔᲧᲜᲐᲚᲘ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲘᲢᲝᲛ ᲩᲔᲑᲘᲔᲠ ᲠᲔᲕᲝᲚᲣᲪᲘᲣᲠ ᲔᲢᲐᲞᲖᲔ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲗᲐ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ ᲓᲐᲒᲠᲩᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ, ᲠᲝᲓᲘᲡᲐᲪ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝ ᲓᲦᲔᲡ. ᲛᲐᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ ᲓᲐᲠᲑᲐᲖᲘᲡ ᲖᲦᲣᲠᲑᲚᲖᲔ ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲝᲑᲐ ᲨᲔᲛᲝᲔᲮᲕᲘᲗ.

ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲒᲐᲜᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲘᲚᲘᲐᲓᲘ ᲘᲧᲝ

ეძღვნება საერთო ენას

15 ნოემბერს საბჭოთა პარლამენტის ორივე პალატამ დღის პირველ ნახევარში ცალ-ცალკე სხდომები გამართა.

პრობლემის განხილვის საფუძვლიანობის თვალსაზრისით დილის დისკუსიამ, რომელიც ეროვნებათა საბჭოში გაიმართა „სსრ კავშირის ხალხთა ენების შესახებ“ კანონპროექტის გამო, ამ საკითხს დადებითი პასუხი გასცა. დოკუმენტს, რომელიც კულტურის, ენის განვითარების, ეროვნული და ინტერნაციონალური ტრადიციების, ისტორიული მემკვიდრეობის დაცვის საკითხთა კომისიამ შემოიტანა, დეპუტატები უაღრესად სერიოზულად აანალიზებდნენ, და დარბაზში გულგრილი არავინ დაუტოვებია.

ერთი მხრივ, ცხადია, რომ უმრავლესობას ესმის იმ კანონის ობიექტური საჭიროება, აღნიშნა კომისიის თავმჯდომარემ **ჩ. თ. აითმატოვმა**, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს „ყველა ენის თავისუფალი განვითარება და გამოყენება მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების იმ უფლების შეულახავად, რომ დამოუკიდებლად დაადგინონ მათი სამართლებრივი სტატუსი თავიანთ ტერიტორიაზე. ორატორთა მნიშვნელოვანი ნაწილის ეჯი არ გამოუშვეავია არც პროექტის იმ კონკრეტულ თეზისს, რომ რუსული ენა ვცნოთ „სსრ კავშირის ოფიციალურ ენად, ზოგადსახელმწიფოებრივი და ეროვნებათშორისი ურთიერთობის საშუალებად“ კავშირის მთელ ტერიტორიაზე. ამასთან ხაზგასმით აღინიშნა მკვიდრი ერის ენისადმი პატივისცემის მნიშვნელობა. ხოლო ზოგიერთები დაკინებით მოითხოვდნენ, რომ დოკუმენტის შესაბამის მუხლებს დაეშალოს დებულება, რომელიც დაავალდებულებს არამკვიდრი ეროვნების პირებს, რომლებიც მუდმივად ცხოვრობენ თავიანთი ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი წარმონაქმნების ფარგლებს გარეთ, შეისწავლონ მკვიდრი მოსახლეობის ენა. გაისმოდა საწინააღმდეგო მოსაზრებებიც, რომ არსებობს ობიექტური სიძნელენი, რომლებიც ხელს უშლის არამკვიდრი მოსახლეობის მიერ რესპუბლიკათა ეროვნული ენების სწრაფ შესწავლას (მასწავლებელთა ნაკლებობა და ა. შ.).

როგორც სამართლიანად შენიშნა დისკუსიის ერთ-ერთმა მონაწილემ, კანონების არასაკმარისი სრულყოფა ჩვეულებრივ განისაზღვრება იმის შესაძლებლობით, რომ ვისაც როგორ მოესურვება, ისე წაიკითხოს და გაიგოს ისინი. ალბათ, სწორედ ამ კუთხით შეიძლება შევაფასოთ ცხარე კამათი ზოგადსახელმწიფოებრივი ურთიერთობის ენის კანონპროექტის ფორმულირებასთან დაკავშირებით.

დეპუტატებმა **ბ. ი. ოლეინიკმა, ა. ა. პლოტნიეკმა** და ზოგიერთმა სხვამ წამოაყენეს წინადადება შეცვალონ შესაბამისი მუხლის ტექსტი და რუსულ ენას დაუმკვიდრონ „ფედერაციული ურთიერთობის „საშუალებად“ კავშირის მთელ ტერიტორიაზე. ამასთან ხაზგასმით აღინიშნა მკვიდრი ერის ენისადმი პატივისცემის მნიშვნელობა. ხოლო ზოგიერთები დაკინებით მოითხოვდნენ, რომ დოკუმენტის შესაბამის მუხლებს დაეშალოს დებულება, რომელიც დაავალდებულებს არამკვიდრი ეროვნების პირებს, რომლებიც მუდმივად ცხოვრობენ თავიანთი ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი წარმონაქმნების ფარგლებს გარეთ, შეისწავლონ მკვიდრი მოსახლეობის ენა. გაისმოდა საწინააღმდეგო მოსაზრებებიც, რომ არსებობს ობიექტური სიძნელენი, რომლებიც ხელს უშლის არამკვიდრი მოსახლეობის მიერ რესპუბლიკათა ეროვნული ენების სწრაფ შესწავლას (მასწავლებელთა ნაკლებობა და ა. შ.).

საკდესის საბარლამენტო კორესპონდენტები კრემლიდან გვაცნობებენ:

იერთობის“ საშუალებისა და ოფიციალური ენის სტატუსი, ეს, მათი აზრით, შეზღუდავდა რუსული ენის სავალდებულო გამოყენების სფეროს კავშირის განმგებლობაში არსებული საკითხებით და უზრუნველყოფდა რუსპუბლიკათა ენების განვითარების უფრო მტკიცე გარანტიებს.

ეროვნებათა საბჭოს წევრებმა გაიზიარეს სხდომის თავმჯდომარის **რ. ნ. ნიშანოვის** აზრი გაიტანონ პროექტი პალატების გაერთიანებული სხდომის განსახილველად. ამასთან გაითვალისწინონ გამოთქმული შენიშვნები.

ხანმოკლე შესვენების შემდეგ პალატების სხდომათა დარბაზში ადგილები დაიკავეს კავშირის საბჭოს წევრებმა, კამათი ამჯერადაც უაღრესად ცხარე გამოდგა, და არა მარტო იმ მიზეზით, რომ დეპუტატები დიდი ხანია არ შეხვედროდნენ ერთმანეთს ცალკე პალატის შემადგენლობაში. საკითხს, რომელიც განსახილველად შესთავაზა დეპუტატებს სხდომის თავმჯდომარემ **ე. მ. პრიმაკოვმა**, — სსრ კავშირის მოქალაქეობის კანონის პროექტის პირველი წაკითხვა — ერთი შეხედვით, არ უნდა გამოეწვია ცხარე დისკუსია. პროექტის კომენტარებიც, რომლებიც კანონმდებლობის, კანონიერებისა და მართლწესრიგის საკითხთა კომიტეტის წარმომადგენელმა დეპუტატმა **კ. დ. ლუბენჩენკომ** შესთავაზა დეპუტატებს, ასევე „შეზიდობაანი“ იყო. დასაბუთა რა ამ სფეროში ამჟამად მოქმედი კანონის მოცულობის მნიშვნელოვანი გაფართოების საჭიროება, მან ხაზი გაუსვა, რომ კანონპროექტის ახალი რედაქცია მნიშვნელოვანწილად აიხსნება საერთაშორისო ურთიერთობის ცვლილებებით, მთელი რიგი დიდი საერთაშორისო აქტებით ადამიანის უფლებების შესახებ, კერძოდ, ადამიანის უფლებათა დეკლარაციით, ვენის შეთანხმებებით, რომლთა განხილვა განხორციელის ვალდებულებაც იკისრა ჩვენმა ქვეყანამ. ერთი სიტყვით, დღეს ჩვენ გვჭირდება მოქალაქეობის ისეთი აქტი, რომელსაც თანაბარი პატივისცემით ცნობენ მსოფლიოს ნებისმიერ სახელმწიფოში.

ყველაზე ცხარე კამათი გაჩაღდა განსახილველი პროგრამის მორალურ-ზნეობრივი მხარეთა ირგვლივ, უფრო მეტიც, ჩვენი მრავალეროვანი სახელმწიფოს ფედერაციული წყობის სამართლებრივ ნორმებში მისი როლის გარშემო. სულ რამდენიმე წლის წინ, მაგალითად, არავის ეშვა არ იწვევდა ამჟამად მოქმედი კანონის მუხლი, რომელიც ნათქვამია, რომ მოკავშირე რესპუბლიკის ყოველი მოქალაქე ნებისმიერი სხვა მოკავშირე რესპუბლიკის ტერიტორიაზე სარგებლობს მის მოქალაქეთა თანასწორი უფლებებით და აკისრია მათი თანაბარი მოვალეობანი. დღეს, რესპუბლიკებში მიმდინარე პროცესების პირობებში, ეს პრობლემა სხვაგვარად გამოიყურება. ბევრმა დეპუტატმა დააყენა, კერძოდ, რესპუბლიკური და საკავშირო მოქალაქეობის თანაფარდობის საკითხი, კითხულობდნენ, რომელი მათგანია პირველადი — რესპუბლიკის თუ კავშირისა. ხოლო ლიტვის წარმომადგენლებმა მკაცრად გააკრიტიკეს პროექტი, ის კი არა, წინადადება წამოაყენეს, საერთოდ შეეწყვიტათ მისი შემქმნელი განხილვა პირველი წაკითხვით და გამოექვეყნებინათ ამისათვის, რომ როგორც მათ განაცხადეს, ყველანი დარწმუნებულიყვნენ მის უდღეურობაში.

მიუხედავად ამისა დეპუტატების უმრავლესობა დათანხმდა წინადადებას განეგრძოთ ამ პროექტის განხილვა პალატების საღამოს გაერთანებულ სხდომაზე.

საღამოს კავშირის საბჭოსა და ეროვნებათა საბჭოს გაერთიანებულ სხდომაზე, რომელიც **ა. ი. लुკიანოვის** თავმჯდომარეობით მიმდინარეობდა, დეპუტატთა სამსჯავროზე გამოიტანეს ორი კანონპროექტი, რომლებიც აქამდე ცალ-ცალკე განხილეს პალატებში, აგრეთვე კიდევ ერთი კანონპროექტი „თავიანთი ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი ფორმირებების ფარგლებს გარეთ მცხოვრებ ან სსრ კავშირის ტერიტორიაზე მათი არმქონე სსრ კავშირის მოქალაქეთა თავისუფალი ეროვნული განვითარების შესახებ“. ეროვნებათა საბჭოს ეროვნული პოლიტიკისა და ეროვნებათშორისი ურთიერთობის კომისიაში ამ დოკუმენტზე მუშაობის შესახებ ილაპარაკა კომისიის თავმჯდომარემ **გ. ხ. ტარაზევიჩმა.**

ორმოცზე მეტმა დეპუტატმა შეიტანა პრეზიდიუმში განცხადება, რომ მონაწილეობა მეიღოთ დისკუსიაში. სხდომის თავმჯდომარემ რიგისათვის დარბაზს მიმართა. პალატების თავმჯდომარეებმა, ოქვა მან, მაცნობეს, თუ რაოდენ ცხარედ და დაინტერესებულად მიმდინარეობდა კამათი ამ დოკუმენტების გამო, რომლებსაც უდიდესი მნიშვნელობა აქვთ ეროვნებათშორისი ურთიერთობის სტაბილიზაციისათვის. და რაც უფრო მალე ამოქმედდებიან ისინი, მით უფრო მტკიცედ ვიგულით საზოგადოების განახლების გზაზე გარდაქმნის ამ დიდმნიშვნელოვანი მიმართულებით. ა. ი. लुკიანოვმა ამასთან დაკავშირებით დეპუტატებს შესთავაზა დისკუსიაში სიტყვა მიეცათ მხოლოდ იმ ორატორებისათვის, რომლებსაც პრინციპული ხასიათის შენიშვნები ექნებოდათ, ხოლო დანარჩენი წინადადებანი გადაეცათ კომიტეტებისა და კომისიებისათვის.

უმაღლესმა საბჭომ ხმის უმრავლესობით მიიღო დადგენილება იმის შესახებ, რომ მოიწონონ ეს კანონპროექტები პირველი წაკითხვით და დაიბრუნონ დასახვეწად.

შემდეგი გაერთიანებული სხდომა 20 ნოემბერს გაიხსნება.

ასეთი ხანმოკლე ფრენა...

თბილისის აეროპორტის ავიატორთა კლუბში გაიმართა ჯილდოების გადაცემა ტუ-154 ეკიპაჟის წევრებისათვის, რომლებიც ოდესა-თბილისის რეისს ასრულებდნენ. რთულ ავარიულ სიტუაციაში გამორჩენილი ვაჟკაცობისა და დიდი პროფესიონალიზმისათვის „შრომის წითელი დროშის“ ორდენებით დაჯილდოვდნენ ხომალდის მეთაური ვლადიმერ ლაცაბიძე და ბორტინჟინერ-ინსტრუქტორი ლევან ბაბლოიანი, ორდენი „პირადი ვაჟკაცობისათვის“ მიიღო შტურმანმა ალექსანდრე გვენცაძემ, მეორე პილოტმა ვალერი რეკამ და ბორტინჟინერმა სერგი ტიმოფეევმა.

წარჩინებულ ავიატორებს ჯილდოები გადასცა საქართველოს სამოქალაქო ავიაციის სამმართველოს უფროსმა კუკური კურტანიძემ.

გვიამბობს ვლადიმერ ლაცაბიძე:

— ავფრინდით თუ არა, დაახლოებით 100 მეტრ სიმაღლეზე მანქანა გვერდზე გადაიხარა. ამასთან, ხელსაწყოები გვიჩვენებდნენ, თითქოს თვითმფრინავის ყველა სისტემა ნორმალურად მუშაობდა. არსებული ავიანორმების მიხედვით გადახრა დასაშვებია 30 გრადუსამდე, ჩვენ კი მთელი 50 გრადუსით ამოგვატრიალა. ამიტომ, ძრავთა წევაში შევეშვენით სხვაობა, რათა შეგვიმცირებინა ლაინერის სიჩქარე. რამდენიმე წუთის შემდეგ თვითმფრინავის გადახრა 20 გრადუსამდე შემცირდა, მაგრამ ასეთ მდგომარეობაში იძულებითი დაჯდომის განხორციელება მაინც შეუძლებელი იყო.

საუბარში ჩაება ლევან ბაბლოიანი:

— ამ მომენტში გადავწყვიტე სალონში გავსულიყავი, რათა ილუმინატორიდან შემეხედა თვითმფრინავის ხედისათვის. აღმოჩნდა, რომ მარჯვენა ფრთაზე ფრთაუკანი გაჭედილიყო. წონასწორობის დასამყარებლად გავხსენით მარცხენა ფრთაუკანი. თვითმფრინავი გაწონასწორდა, მაგრამ მიწაზე დაშვება მაინც სახიფათო იყო. საქმე ის არის, რომ დაჯდომისას დასაშვებია თვითმფრინავის მაქსიმალური წონა არაუმეტეს 78 ტონისა, ჩვენი წონა კი ამ მომენტში 90 ტონას შეადგენდა. მაგრამ მეტი გზა არ იყო, უნდა გაგვრისკა. ჯერ კიდევ იქამდე, სანამ შასი მიწას შეეხებოდა, მეთაურმა რევერსი ჩართო სიჩქარიც ჩასაქრობად. ესეც სახიფათო იყო, მაგრამ სხვა გამოსავალი არ გვქონდა. საბედნიეროდ, ყველაფერი მშვიდობით დამთავრდა. ფრენამ სულ ცხრა წუთს გასტანა.

კ. კურტანიძემ მიულოცა მფრინავებს საპატიო სახელმწიფო ჯილდოები და ახალი წარმატებანი უსურვა შრომასა და ცხოვრებაში.

შემდეგ გამოვიდნენ ვ. ლაცაბიძე და ლ. ბაბლოიანი, რომლებმაც მადლობა გადიხადეს ექსტრემალურ სიტუაციაში მათი მოქმედების მაღალი შეფასებისათვის და განაცხადეს, რომ კვლავაც კეთილსინდისიერად და მოვალეობის შეგნებით ემსახურებიან მინდობილ საქმეს. (საქინფორმი).

• • •

სურათზე: მამაცი ავიატორები ჯილდოების გადაცემისას.

საქინფორმის ფოტო.

„საქართველოს კომუნისტი“ № 11

დაისტამბა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის თეორიული და პოლიტიკური ჟურნალის „საქართველოს კომუნისტის“ ნოემბრის ნომერი.

ჟურნალში გამოქვეყნებულია საქართველოს კომუნისტური პარტიის პროექტი — „საქართველოს სსრ ეროვნული განვითარების კონცეფცია“.

რუბრიკით „ახალი აზროვნების კოორდინატები“ ჟურნალში დაბეჭდილია ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატის თ. ცისკარაშვილის სტატია „საწარმოო დემოკრატიის პრობლემები“, ეკონომიკის მეცნიერებათა კანდიდატის თ. ქარელის — „ეთნოშინაბა თუ კონსენსუსი?“, რომლებიც აშუქებენ ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარე დემოკრატიზაციის პრობლემებს, აქვეა ეკონომიკის მეცნიერებათა კანდიდატის ჯ. პაჭკორიას სტატია — „ადამიანის თვითდამკვიდრება“. მატერიალური დოვლათის განაწილების ექვანიზმის გარდაქმნის პრობლემას ეძღვნება ეკონომიკის მეცნიერებათა კანდიდატის პაატა ლეონიძისა და კანდიდატის — „განაწილებითი ურთიერთობა და შრომითი აქტივობა“, ხოლო ინფორმაციის სრულყოფის საკითხებს ფილოსოფიის მეცნიერებათა კანდიდატის გ. ბაკრაძის — „ინფორმაციის დეფიციტი, თუ დეფიციტის ინფორმაცია“ და ფსიქოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის რ. კაველოვის — „ინფორმაცია და პიროვნება“.

ახალგაზრდობის აქტუალურ პრობლემებს ეძღვნება ფილოსოფიის მეცნიერებათა კანდიდატის ბ. აფრასაძის და ბ. ქუთელიას, აგრეთვე კ. ნინიაშვილის და ჟურნალისტ გ. გიგაურის სტატიები და წერილები, რომლებსაც ჟურნალი აქვეყნებს რუბრიკით „ახალგაზრდობა იმედი ხვალის“.

ისტორიკოსთა ლეონიდ ლეონიძისა და ლევან ბერაძის — „განაწილებითი ურთიერთობა და შრომითი აქტივობა“, ხოლო ინფორმაციის სრულყოფის საკითხებს ფილოსოფიის მეცნიერებათა კანდიდატის გ. ბაკრაძის — „ინფორმაციის დეფიციტი, თუ დეფიციტის ინფორმაცია“ და ფსიქოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის რ. კაველოვის — „ინფორმაცია და პიროვნება“.

ახალგაზრდობის აქტუალურ პრობლემებს ეძღვნება ფილოსოფიის მეცნიერებათა კანდიდატის ბ. აფრასაძის და ბ. ქუთელიას, აგრეთვე კ. ნინიაშვილის და ჟურნალისტ გ. გიგაურის სტატიები და წერილები, რომლებსაც ჟურნალი აქვეყნებს რუბრიკით „ახალგაზრდობა იმედი ხვალის“.

ისტორიკოსთა ლეონიდ ლეონიძისა და ლევან ბერაძის — „განაწილებითი ურთიერთობა და შრომითი აქტივობა“, ხოლო ინფორმაციის სრულყოფის საკითხებს ფილოსოფიის მეცნიერებათა კანდიდატის გ. ბაკრაძის — „ინფორმაციის დეფიციტი, თუ დეფიციტის ინფორმაცია“ და ფსიქოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის რ. კაველოვის — „ინფორმაცია და პიროვნება“.

სასამართლო წყობილების შესახებ სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობის საფუძვლები

(დასასრული)

ის უფლებები და კანონიერი ინტერესები.

2. **სასამართლოს** მთელი საქმიანობა მიზნად ისახავს ყოველმხრივ განამტკიცოს სოციალისტური სამართლებრივი სახელმწიფო, კანონიერება და მართლწესრიგი, დაამკვიდროს სოციალური სამართლიანობის პრინციპი, უზრუნველყოს დემოკრატიზაცია და ხალხის თვითმმართველობის შემდგომი განვითარება, აღკვეთოს სამართალდარღვევები, აღზარდოს მოქალაქენი სსრ კავშირის კონსტიტუციის, მოკავშირე რესპუბლიკების კონსტიტუციების, ავტონომიური რესპუბლიკების კონსტიტუციებისა და სახალხო კანონების ზუსტი და განუხრელი შესრულებას, მოქალაქეთა უფლებების, სახელისა და ღირსების, სოციალისტური საერთო ცხოვრების წესების პატივისცემის სულისკვეთებით.

მუხლი 4. მართლმსაჯულების განხორციელება სასამართლოს მიერ სამოქალაქო და სისხლის სამართლის საქმეთა განხილვის გზით

მართლმსაჯულება სსრ კავშირში ხორციელდება:

სასამართლო სხდომებზე იმ სამოქალაქო საქმეთა განხილვისა და გადაწყვეტის გზით, რომელიც დაკავშირებულია მოქალაქეების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვასთან;

სასამართლო სხდომებზე სისხლის სამართლის საქმეთა განხილვის, განსასჯელთა ბრალეულობის საკითხის გადაწყვეტის, დანაშაულის ჩადენაში ბრალეული პირების მიმართ კანონით დადგენილი სასჯელის ზომის გამოყენების, ან უდანაშაულოთა გამართლების გზით.

მუხლი 5. სასამართლოებში ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების საქმეთა განხილვა

რაიონულ (საქალაქო) სახალხო სასამართლოებს (სახალხო მოსამართლე), ამ სასამართლოებში ადმინისტრაციულ და აღმასრულებელ მოსამართლეებს ეკისრებათ განიხილონ ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების საქმეები, რომლებიც მათ გამგებლობაში შედის სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობით.

მუხლი 6. მოქალაქეთა თანასწორობა კანონისა და სასამართლოს წინაშე

«სსრ კავშირში მართლმსაჯულება ხორციელდება კანონისა და სასამართლოს წინაშე მოქალაქეთა თანასწორობის საწყისებზე, წარმოშობის, სოციალური, თანამდებობრივი და ქონებრივი მდგომარეობის, რასობრივი და ეროვნული კუთვნილების, სქესის, განათლების, ენის, რელიგიისადმი დამოკიდებულების, საქმიანობის, საცხოვრებელი ადგილის და სხვა გარემოებათა მიუხედავად.

მუხლი 7. მოქალაქეთა სასამართლო დაცვის უფლება

სსრ კავშირის მოქალაქეებს აქვთ სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირების არამართლზომიერი მოქმედებისაგან, აგრეთვე პატივისა და ღირსების, სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის, პირადი თავისუფლებისა და ქონების, სსრ კავშირის კონსტიტუციით, მოკავშირე რესპუბლიკების კონსტიტუციებით, ავტონომიური რესპუბლიკების კონსტიტუციებითა და საბჭოთა კანონებით გათვალისწინებული სხვა უფლებებისა და თავისუფლებების ყოველი ხელყოფისაგან სასამართლო დაცვის უფლება. მოქალაქეთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების სხვაგვარ წესს ადგენენ მხოლოდ სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების კანონები.

მუხლი 8. მართლმსაჯულების განხორციელება კანონის ზუსტი შესაბამისობით

მართლმსაჯულება სსრ კავშირში ხორციელდება სსრ კავშირის კანონმდებლობისა და მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების კანონმდებლობის ზუსტი შესაბამისობით.

მუხლი 9. მოსამართლეთა დამოუკიდებლობა და მათი მხოლოდ კანონისადმი დაქვემდებარება

1. მოსამართლეები და სახალხო მსაჯულები დამოუკიდებელი არიან და ექვემდებარებიან მხოლოდ კანონს.

2. სსრ კავშირის კონსტიტუციის, მოკავშირე რესპუბლიკების კონსტიტუციებისა და ავტონომიური რესპუბლიკების კონსტიტუციების. შესაბამისად მოსამართლეთა და სახალხო მსაჯულთა ხელშეუხებლობას, აგრეთვე მათი დამოუკიდებლობის სხვა გარანტიებს ადგენენ „სსრ კავშირში მოსამართლეთა სტატუსის შესახებ“ სსრ კავშირის კანონი და სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების სხვა საკანონმდებლო აქტები.

მუხლი 10. ყველა სასამართლოს შექმნა არჩევითობის საწყისებზე

ყველა სასამართლო სსრ კავშირში იქმნება მოსამართლეთა და სახალხო მსაჯულთა არჩევითობის საწყისებზე.

მუხლი 11. სასამართლოს შემადგენლობა სამოქალაქო და სისხლის სამართლის საქმეთა განხილვის დროს

1. პირველი ინსტანციის სასამართლოში სამოქალაქო და სისხლის სამართლის საქმეები იხილება კოლეგიურად, მოსამართლეთა და სახალხო მსაჯულთა შემადგენლობით სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების სამართლებრივი სახელმწიფოს, კანონიერებისა და მართლწესრიგის საკითხთა კომიტეტის წარმომადგენელმა დეპუტატმა **კ. დ. ლუბენჩენკომ** შესთავაზა დეპუტატებს, ასევე „შეზიდობაანი“ იყო. დასაბუთა რა ამ სფეროში ამჟამად მოქმედი კანონის მოცულობის მნიშვნელოვანი გაფართოების საჭიროება, მან ხაზი გაუსვა, რომ კანონპროექტის ახალი რედაქცია მნიშვნელოვანწილად აიხსნება საერთაშორისო ურთიერთობის ცვლილებებით, მთელი რიგი დიდი საერთაშორისო აქტებით ადამიანის უფლებების შესახებ, კერძოდ, ადამიანის უფლებათა დეკლარაციით, ვენის შეთანხმებებით, რომლთა განხილვა განხორციელების ვალდებულებაც იკისრა ჩვენმა ქვეყანამ. ერთი სიტყვით, დღეს ჩვენ გვჭირდება მოქალაქეობის ისეთი აქტი, რომელსაც თანაბარი პატივისცემით ცნობენ მსოფლიოს ნებისმიერ სახელმწიფოში.

ყველაზე ცხარე კამათი გაჩაღდა განსახილველი პროგრამის მორალურ-ზნეობრივი მხარეთა ირგვლივ, უფრო მეტიც, ჩვენი მრავალეროვანი სახელმწიფოს ფედერაციული წყობის სამართლებრივ ნორმებში მისი როლის გარშემო. სულ რამდენიმე წლის წინ, მაგალითად, არავის ეშვა არ იწვევდა ამჟამად მოქმედი კანონის მუხლი, რომელიც ნათქვამია, რომ მოკავშირე რესპუბლიკის ყოველი მოქალაქე ნებისმიერი სხვა მოკავშირე რესპუბლიკის ტერიტორიაზე სარგებლობს მის მოქალაქეთა თანასწორი უფლებებით და აკისრია მათი თანაბარი მოვალეობანი. დღეს, რესპუბლიკებში მიმდინარე პროცესების პირობებში, ეს პრობლემა სხვაგვარად გამოიყურება. ბევრმა დეპუტატმა დააყენა, კერძოდ, რესპუბლიკური და საკავშირო მოქალაქეობის თანაფარდობის საკითხი, კითხულობდნენ, რომელი მათგანია პირველადი — რესპუბლიკის თუ კავშირისა. ხოლო ლიტვის წარმომადგენლებმა მკაცრად გააკრიტიკეს პროექტი, ის კი არა, წინადადება წამოაყენეს, საერთოდ შეეწყვიტათ მისი შემქმნელი განხილვა პირველი წაკითხვით და გამოექვეყნებინათ ამისათვის, რომ როგორც მათ განაცხადეს, ყველანი დარწმუნებულიყვნენ მის უდღეურობაში.

მიუხედავად ამისა დეპუტატების უმრავლესობა დათანხმდა წინადადებას განეგრძოთ ამ პროექტის განხილვა პალატების საღამოს გაერთანებულ სხდომაზე.

საღამოს კავშირის საბჭოსა და ეროვნებათა საბჭოს გაერთიანებულ სხდომაზე, რომელიც **ა. ი. लुკიანოვის** თავმჯდომარეობით მიმდინარეობდა, დეპუტატთა სამსჯავროზე გამოიტანეს ორი კანონპროექტი, რომლებიც აქამდე ცალ-ცალკე განხილეს პალატებში, აგრეთვე კიდევ ერთი კანონპროექტი „თავიანთი ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი ფორმირებების ფარგლებს გარეთ მცხოვრებ ან სსრ კავშირის ტერიტორიაზე მათი არმქონე სსრ კავშირის მოქალაქეთა თავისუფალი ეროვნული განვითარების შესახებ“. ეროვნებათა საბჭოს ეროვნული პოლიტიკისა და ეროვნებათშორისი ურთიერთობის კომისიაში ამ დოკუმენტზე მუშაობის შესახებ ილაპარაკა კომისიის თავმჯდომარემ **გ. ხ. ტარაზევიჩმა.**

ორმოცზე მეტმა დეპუტატმა შეიტანა პრეზიდიუმში განცხადება, რომ მონაწილეობა მეიღოთ დისკუსიაში. სხდომის თავმჯდომარემ რიგისათვის დარბაზს მიმართა. პალატების თავმჯდომარეებმა, ოქვა მან, მაცნობეს, თუ რაოდენ ცხარედ და დაინტერესებულად მიმდინარეობდა კამათი ამ დოკუმენტების გამო, რომლებსაც უდიდესი მნიშვნელობა აქვთ ეროვნებათშორისი ურთიერთობის სტაბილიზაციისათვის. და რაც უფრო მალე ამოქმედდებიან ისინი, მით უფრო მტკიცედ ვიგულით საზოგადოების განახლების გზაზე გარდაქმნის ამ დიდმნიშვნელოვანი მიმართულებით. ა. ი. लुკიანოვმა ამასთან დაკავშირებით დეპუტატებს შესთავაზა დისკუსიაში სიტყვა მეცალთ მხოლოდ იმ ორატორებისათვის, რომლებსაც პრინციპული ხასიათის შენიშვნები ექნებოდათ, ხოლო დანარჩენი წინადადებანი გადაეცათ კომიტეტებისა და კომისიებისათვის.

უმაღლესმა საბჭომ ხმის უმრავლესობით მიიღო დადგენილება იმის შესახებ, რომ მოიწონონ ეს კანონპროექტები პირველი წაკითხვით და დაიბრუნონ დასახვეწად.

შემდეგი გაერთიანებული სხდომა 20 ნოემბერს გაიხსნება.

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოში

პრეზიდიუმის მორიგ სხდომაზე განიხილეს საქართველოს სსრ ეკონომიკური დამოუკიდებლობის ძირითადი პრინციპების შემუშავების ღონისძიებათა პროგრამის შესრულების მიმდინარეობა. აღინიშნა, რომ სამეურნეო მექანიზმის სრულყოფის რესპუბლიკური კომისია სამინისტროებთან, უწყებებთან, საწარმოო გაერთიანებებთან და სამეცნიერო დაწესებულებებთან ერთად დიდ მუშაობას ეწევა, რათა მოამზადოს საჭირო დოკუმენტები და მასალები ამ პრობლემებზე.

ერძოდ, შემუშავებული და ყველმხრივი განხილვისათვის გამოქვეყნებულია საქართველოს სსრ ეკონომიკური დამოუკიდებლობის ძირითადი პრინციპების პროექტი. კომისიის სამუშაო ჯგუფები სისტემატურად ითვალისწინებენ ამ პროექტის გამო სახოგადოებრიობის მიერ გამოთქმულ შენიშვნებსა. და წინადადებებს. დადგენილია კანონპროექტთა ნუსხა, რომლებიც მოითხოვენ დამუშავებას ახალ ეკონომიკურ მოდელზე რესპუბლიკის გადასვლასთან დაკავშირებით. წარმოებს მუშაობა ამ მეთოდოლოგიური და მეთოდიკური, აგრეთვე პრაქტიკული საკითხების მოსამზადებლად, რომლებიც დაკავშირებულია რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის დარგების სრულ სამეურნეო ანგარიშსა და თვითდაფინანსებაზე გადასვლის პრობლემებთან.

ამავე დროს სხდომაზე ხაზგასმით აღინიშნა, რომ საჭიროა დაჩქარდეს საკანონპროექტო საქმიანობის ტემპი. მაგალითად, 90 საკითხიდან 19 ძირითად პრობლემაზე, რომლებიც რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს შესაბამისი დადგენილებით განისაზღვრა, დამუშავებულია მხოლოდ 56, დამთავრების სტადიაშია 19, და ეს მაშინ, როცა ამჟამად მზად უნდა იყოს განსახილველად 86 თემა.

რესპუბლიკურ კომისიას, ამ მუშაობასთან დაკავშირებულ ყველა ორგანოსა და ორგანიზაციას მთავრობამ დაავალა განსახილველად წარმოადგინონ ყველა მასალა არა უგვიანეს 1990 წლის მაისისა.

ხუთწლედის სამი წლის მანძილზე არამწარმოებლურმა ხარჯებმა საქართველოს სსრ სახალხო მეურნეობაში 2 მილიარდ 429 მილიონი მანეთი შეადგინა, რაც ეროვნული შემოსავლის 8 პროცენტის დანაკარგის ტოლია. მარტო ჯარიმების სახით ამ პერიოდში შრომითმა კოლექტივებმა გადაიხადეს 685 მილიონ მანეთზე მეტი. ყველაზე მძიმე სიტუაცია შეიქმნა რესპუბლიკის სახაგრომრეწვის, ვაკრობისა და მსუბუქი მრეწველობის სამინისტროების სისტემაში.

განხილა რა სტატისტიკის რესპუბლიკური კომიტეტის ინფორმაცია ამ საკითხზე, პრეზიდიუმმა სამინისტროების, უწყებების, ორგანიზაციებისა და საწარმოების მუშაობა ამ მიმართულებით უაღრესად არასაკმარისად და ნაკლებეფექტიანად მიიჩნია. დაისახა სიტუაციის გაჯანსაღების ღონისძიებანი.

სერიოზული ყურადღება დაეთმო სახალხო მოხმარების საქონლის წარმოების მომატების საკითხს. პრეზიდიუმმა აღნიშნა, რომ ამ მაჩვენებლის მიხედვით მიმდინარე წლის ცხრა თვის გეგმა მთლიანად რესპუბლიკაში 100,5 პროცენტით შესრულდა, მაგრამ მიუხედავად ამისა კრიტიკულად შეაფასა სახალხო მეურნეობის ცალკეული დარგების მუშაობა. დამტკიცდა ღონისძიებანი, რომლებიც შესაძლებლობას მოგვცემს აღმოვფხვრათ ნაკლოვანებანი ცალკეულ უბნებზე და გავზარდოთ სახალხო მოხმარების საქონლის წარმოების ტემპი.

რესპუბლიკისათვის სპეციფიკური სოფლის მეურნეობის დარგების აღორძინების, გაფართოებისა და შემდგომი განვითარებისათვის მუშაობა რეალურ შედეგებს იძლევა. ეკონომიკურად არის დასაბუთებული და მიღებული მევენახეობის განვითარებისა და ყურძნის სამრეწველო გადამუშავების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცების კომპლექსური რესპუბლიკური პროგრამა. იგი შესაძლებლობას მოგვცემს ავაღორძინოთ იშვიათი ჯიშის ქართული ვაზის დიდება და ძალა და 2005 წლისათვის ღვინომასალების წარმოება გავზარდოთ 45,5 მილიონ დეკალიტრამდე, ხოლო ღვინოებისა — 20 მილიონ დეკალიტრამდე წელიწადში.

პრეზიდიუმზე განიხილეს აგრეთვე სახალხო განათლების სამინისტროსათვის სასწავლებლების შენობებისა და სათავსების კაპიტალური შეკეთების დამატებითი სახსრების გამოყოფის, 1990 წლიდან ფულისა და ნივთების ლატარიის „ბაკურიანი-98“ მოწყობის, „ქართული ფილმისა“ და ფირმა „დრიგ ტრასტის“ (ლიხტენშტაინის სამთავრო) ერთობლივი საწარმოს ბაზაზე „ელექტრონიკ ინჟინირინგის“ ერთობლივი საწარმოს შექმნის საკითხი და სხვ.

(საქინფორმი).

სსრ კავშირის უმაღლესი სასამართლოს ორგანოები

I. ნაწილი

სასამართლო სისტემა

მუხლი 23. სსრ კავშირის სასამართლოები და მოკავშირე რესპუბლიკების სასამართლოები

1. საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის კავშირში მოქმედებენ სსრ კავშირის სასამართლოები და მოკავშირე რესპუბლიკების სასამართლოები.

2. სსრ კავშირის სასამართლოებს განეკუთვნება სსრ კავშირის უმაღლესი სასამართლო და სამხედრო ტრიბუნალები.

3. მოკავშირე რესპუბლიკის სასამართლოებს განეკუთვნება: მოკავშირე რესპუბლიკის უმაღლესი სასამართლო, ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოები, სამხედრო, საოლქო, საქალაქო სასამართლოები, ავტონომიური ოლქების სასამართლოები, ავტონომიური ოკრუგების სასამართლოები, რაიონული (საქალაქო) სახალხო სასამართლოები. მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობით შეიძლება გათ

გზები, რომლებსაც ვირჩევთ

საქართველოს კომპარტიის ბიურომ შემუშავებული პროექტი „ერი რესპუბლიკის ცხოვრებაში“ ეროვნული მოვლენაა. დღეს ეს ცხადია, რომ უნდა გამოვიტანოთ ისეთი კონცეფცია, სრულიად ცხადად რომ დააკმაყოფილებს ქართველი ხალხის სასიცოცხლო მოთხოვნილებებს.

პროექტი განიხილავს სადღეისოდ მტკივნეულ თითქმის ყველა ეროვნულ საკითხს. მრავალი მათგანის გადასაწყვეტად სწორი ღონისძიებებია დასახული, ზოგიერთი მათგანი კი შენიშვნას იწვევს.

ერთი უმთავრესი პრობლემათაგანი, დღესაც რომ მრავალს აწუხებს, იყო და არის ეთნიკური თვითგამორკვევა, ეროვ. დამოუკიდებელ ეროვნულ სახელმწიფოდ გაბოყალობება. ყოველი ეთნიკური ერთეულის წინაშე მდგომი ეს პრობლემა ბევრმა გადაჭრა, ბევრმა — ვერა. ქართველმა ხალხმა თვითგამორკვევას შორეულ ისტორიულ წარსულში გაართვა თავი. ამდენად გაუგებარია პროექტში მასზე ლაპარაკი (1. 1.). ეს ნიშნავს, თუმცა, „ეროვნული თანხმობა... გარანტიაა რესპუბლიკაში მცხოვრები სხვადასხვა ხალხის მიერ ქართველი ხალხის თვითგამორკვევის უფლების... აღიარებისა“ (6. 2.). გამოდის, რომ ჩვენ ჯერ კიდევ ვერ მიგვიღწევია თვითგამორკვევისათვის. ამაზე ჩვენს უფლებას სხვამ ... ეროვნული ... ეროვნული ... ეროვნული

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მიერ ქ. თბილისში 9 აპრილის ტრაგედიის თაობაზე შექმნილი კომისიის თავმჯდომარეს ამხ. თ. შავგულიძეს

გაბონი თამაზს

იძულებული ვარ განვაცხადო პროტესტი თქვენს მიერ ჩემს მიმართ გამოცხადილი „განაჩენის“ გამო. ვამბობ „თქვენს მიერ“, ვინაიდან რესპუბლიკურ პრესაში გამოქვეყნებამდე თქვენს არ წარმოგიგია საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმში მისივე გადაწყვეტილებით შექმნილი კომისიის წევრთა მიერ ხელმოწერილი ოფიციალური დოკუმენტი, თუმცა, ვალდებული იყავით გეგეკეთებინათ ეს.

ჩემთვის გაუგებარია, რატომ არ არის ამ დოკუმენტში („დასკვნაში“) გთვალისწინებული, გამოყენებული ან ასახული კომისიისთვის მიცემული ჩემი არც ერთი განმარტება ან მოსაზრება. შეიძლება ადამიანს დაეთანხმო, ან არ დაეთანხმო, მაგრამ დაუშვებელია მისი მოსაზრების სრული უგულებელყოფა, მით უმეტეს მაშინ, როცა მას უმძიმეს ბრალდებას უყენებენ.

ასევე გაუგებარია, რატომ არ სცანით საჭიროდ გაგეცნოთ ჩემთვის და გაგგოთ ჩემი პირადი ახსნა, და დამოკიდებულება იმ დოკუმენტების ან მასალებისადმი (თუ კი ასეთი რამ არსებობს), რომლებმაც თქვენ მოგცათ ასეთი „განაჩენის“. გამოტანის საფუძველი.

რამდენად სანდოა ესა თუ ის დოკუმენტი, მათი ავტორების ობიექტურობა, კეთილსინდისიერება? რამდენად ემსახურებიან ისინი ჭეშმარიტების დადგენას?

სამაგიეროდ, ვხედავ, რომ თქვენ შეიქმენით ფაქტობრივი გარემოებების ნებისმიერად, დამახინჯებით, კონფორმისტულად გადმოცემის შეუზღუდველი პირობა. ვის ან რატომ დასჭირდა ეს? რა მიზანს ემსახურება ყოველივე?

ეს ლიტონი განცხადება როდია. სხვას რომ თავი დავანებოთ, როგორია მაგალითად, „ე. წ. თავდაცვის საბჭოს“ (ტირი დაცულია — ო. ჩ.) თათბირის თქვენეული ინტერპრეტაცია, რომელშიც ძირითადად თავმოყრილია ჩემდამი წამოყენებული „ბრალდებები“. სწორედ ამიტომ ვამბობ „დასკვნის“ ამ ნაწილზე ერთ-ორ სიტყვას ეურადღებას. აქ ნომ შეუძლებელია მოიძებნოს სინამდვილის ობიექტურად ამსახველი ერთი ბაზაკი ან წინადადებაც კი, რაც, დარწმუნებული ვარ, თქვენ პირადად კარგად მოგეხსენებათ.

კომისია ვალდებული იყო გაერკვია — უპირველესად ყოვლისა ყველაზე მთავარი — ვის მიერ — რა შემადგენლობით იქნა მიღებული საბედისწერო გადაწყვეტილება მომიტინგეთაგან მთავრობის სახლის წინ მოედნის გათავისუფლების „აქციაში“ — საარმიო შენაერთების მონაწილეობის შესახებ. და ელემენტარული ეჭვიც კი არ მეპარება იმაში, რომ ეს ფაქტი, პირადად თქვენთვის, საკმაოდ გარკვეული. მიუხედავად ამისა, იგი მაინც დამახინჯებით არის წარმოდგენილი. არადა, იმაშიც დარწმუნებული ვარ, რომ შეუძლებელია თქვენ ასევე ჩინებულად არ იცოდეთ— რატომ, რისთვის არის შექმნილი და ვინ შედის „ე. წ. თავდაცვის საბჭოში“, ვინაიდან ეს პარტიული და საბჭოთა აქტივისათვის არავითარ საიდუმლოებას არ წარმოადგენდა.

ამ მყოფი ყველა პირი დაადასტურებს იმას, რომ თქვენს „დასკვნაში“, ერთმანეთში არეულია სულ სხვა ვითარებაში, ჩვეულებრივი საუბრის დროს, სხვადასხვა პირთა მიერ წამოკრული საკითხები, მათი რიგითობა, შინაარსი, განსჯის ფორმა და ასევე შეკოწწებული „ე. წ. თავდაცვის საბჭოს“ დღის წესრიგი და მისი ვითომდა სხდომა.

როგორც დასკვნაში კკითხულობთ „ე. წ. თავდაცვის საბჭო“ შეიკრიბა „რადგანაც განიხილავდნენ საკითხს, თუ რამდენად საჭიროდ იყო სამართლებრივი საფუძველი არაფორმალურ გაერთიანებათა ლიდერების პასუხისგებაში მიცემის და დაკავების სამართლებრივი საფუძველი.

კომისიის დასკვნაში თქვენ წერთ: „იმავე დროს მიტინგს თან ახლდა საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევა, რაც გამოიხატა რუსთაველის პროსპექტზე ტრანსპორტის მოძრაობის შეფერხებით, ხელისუფლების წარმომადგენელთა კანონიერი მოთხოვნებისადმი დაუმორჩილებლობით და თვითნებობის ზოგიერთი გამოვლინებით. (იხ. „დასკვნის“ პირველი თვის მეხუთე ბაზაკი, 1989 წლის 28 სექტემბრის გაზ. „კომუნისტი“). ყოველივე ეს სავსებით თავსდება საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის 206³ მუხლის დისპოზიციაში, უფრო ზუსტად, თითქმის სიტყვა-სიტყვით გადმოწერილი ამ მუხლის ტექსტია.

არ გამომდინარეობს აქედან, რომ თქვენ ადასტურებთ არაფორმალთა მხრიდან კანონის აშკარა დარღვევას და მაშასადამე იმას, რომ არსებობდა მათი პასუხისგებაში მიცემის და დაკავების სამართლებრივი საფუძველი?

გაკვირვებას იწვევს, თქვენი პოზიციის მქონე კაცი რას ედავება ან „ე. წ. თავდაცვის საბჭოს“ ან რას მედავება პირადად მე?

საკითხავია, კომისიის დასკვნაში თქვენი ხელოვნე აღწერილი ესოდენ მარტივად გასაგები საზოგადოებრივი და სამართლებრივი სიტუაცია რუსთაველის პროსპექტზე, რატომ უნდა გამხდარიყო „ე. წ. თავდაცვის საბჭოს“ საგანგებო თათბირის მოწვევის მიზეზი? რატომ დაასაბუთებინეთ საამისოდ „ე. წ. საბჭოს“ ამდენი ხალხი, დრო, და რთული პროცედურა, რომელიც მეტისმეტი გულმოდგინებით და „ფუნდამენტური“ სახით აღწერილია თქვენს დასკვნაში?

სამეც სწორედ ის არის, რომ ერის სამსჯავროზე ასე რიხიანად გამოტანილი კვლევა-ძიება „ე. წ. თავდაცვის საბჭოს“ სხდომისა თუ თათბირის შესახებ, სიახლოვეს არ არის ჭეშმარიტებასთან.

ეს პრინციპული საკითხია.

მსჯელობა დეკლარაციული რომ ჯერ გამოვიდეს, ღირს დეტალურად გავიხსენოთ ის, თუ რა მოხდა სინამდვილეში იმ საუბრისას, რომელსაც თქვენ წარმოადგენთ ოფიციალურ სხდომად. სინამდვილეში არაფორმალურ გაერთიანებათა ლიდერების დაპატიმრების საკითხი ისე, როგორც თქვენ დასკვნაში წერთ, რაიმე სხდომაზე განხილული საერთოდ არ ყოფილა.

8 აპრილს მოწვეული პარტიული აქტივის კრებაზე ღონისძიებათა გეგმის მოსმენისთანავე პრეზიდიუმშივე განვაცხადე, რომ არაფორმალთა ლიდერების იზოლირების საკითხის კრებაზე გამოტანა და გადაწყვეტა დაუშვებელი იყო. (ეჭვი არ მეპარება, რომ ამის დადასტურება შეუძლია თქვენ მათ, ვისაც, ჩემსავით უარყოფითი აზრი ჰქონდათ ამ საკითხებზე).

ამ საკითხთან დაკავშირებით ცენტრალური კომიტეტის მაშინდელ ხელმძღვანელობასთან დაკავშირებით მოითხოვა შემოსვლა უმაღლესი სასამართლოს თავმჯდომარემ ა. კარანაძემ (და არა „მოიწვიეს“, როგორც თქვენს დასკვნაში წერთ). შემოსვლისთანავე მან განაცხადა, რომ პარტიულ აქტივზე არაფორმალურ გაერთიანებათა ლიდერების დაპატიმრებისა და საგანგებო მდგომარეობის სავარაუდო შემოღების შესახებ მსჯელობა და დოკუმენტის მიღება არაკანონიერი აქტი იყო. მას, ცხადია, მხარი დაუჭირე. რადგან, როგორც ზემოთ ვთქვი, იგი არასწორად მიმაჩნდა, ამ საუბრის შემდეგ გაიცა მითითება აღნიშნული პუნქტები ამოეღოთ გეგმიდან.

თქვენს მიერ შედგენილი დასკვნის მიხედვით „ე. წ. თავდაცვის საბჭოს“ სხდომიდან სამართალდამცავი ორგანოების ხელმძღვანელები „დაითხოვეს ისე, რომ ამ საკითხთან დაკავშირებით (არაფორმალთა ლიდერების დაპატიმრება — ო. ჩ.) საბოლოო გადაწყვეტილება არ მიუღიათ“.

საერთოდ, არავითარი სხდომა არ მიმდინარეობდა, როცა ჭკითხეს პროკურორის მოვალეობის შემსრულებელს ნ. შოშიაშვილს, რა მასალები გააჩნდა პროკურატურას არაფორმალურ გაერთიანებათა ლიდერების მიმართ, ნ. შოშიაშვილმა მიუგო, რომ გასული წლის ნოემბრიდან მათ მიმართ აღძრული იყო სისხლის სამართლის საქმეები სსრკ 206³ მუხლით. ამაზე ჯ. პატიაშვილმა განაცხადა, რომ მოსკოველი კომპეტენტური ექსპერტების აზრით, რესპუბლიკის პროკურატურაში არსებული მასალები არ იძლეოდა საკმაო საფუძველს აღნიშნულ პირთა პასუხისგებაში მისაცემად. აი ამ მცირე დიალოგით ამოიწურა ეს საკითხი. არავის სხვას ამ საკითხთან დაკავშირებით არა თუ ინფორმაციები, სარეთოდ აზრიც არ გამოუთქვამს და არავითარი განხილვა, როგორც ამას თქვენ ამტკიცებთ და გაზვიადებულად აღწერთ დასკვნაში, არ მომხდარა. პროკურორის მოვალეობის შემსრულებელმა მოისმინა გამოცხადებული ზემდგომი პროკურატურის პოზიცია. დაბეჯითებით ითქვა, რომ არაფორმალთა იზოლიაცია არ მოხდებოდა. ამასთან მიეცა მითითება, რომ შესაბამისად გაეფრთხილებინათ შინაგან საქმეთა მინისტრი. ცხადია, ყველამ ეს მიიღო, როგორც საბოლოო აზრი.

და ყველაფერი ეს მოხდა სამართალდამცავი ორგანოების ხელმძღვანელთა თანდასწრებით (არავის ისინი არ დაუთხოვია „გადაწყვეტილების“ მიუღებლად).

აღნიშნული ფაქტობრივი გარემოებანი, რომელთაც იქ დამსწრე ყველა პირი უდავოდ დადასტურებს, თითქმის სავსებით ემთხვევა კომისიის ერთ-ერთი მოვრიგი სხდომის ანგარიშს, რომელიც გაზეთ „კომუნიკატში“ („კომისია მუშაობს“) 1989 წ. 9 ივლისს, ალბათ, თქვენივე თანხმობითაა გამოქვეყნებული.

„იმავე თათბირზე შემდეგ (!) გადაწყდა(!), — წერია დასკვნაში, — მთავრობის სახლის წინ მოედნის მომიტინგეებისაგან გათავისუფლება რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სსრ კავშირის შინაგან საქმეთა სამინისტროს შინაგანი ჯარებისა და საბჭოთა არმიის ძალებით“.

მე არამც თუ მეეჭვება, რომ თქვენ ამის დამამტკიცებელი რაიმე საბუთი ან ჩვენება გაგაჩნდეთ, არამედ კატეგორიულად ვაცხადებ, რომ ყოველივე ეს, რბილად რომ ვთქვათ, საზოგადოების დეზინფორმაციაა.

ამჯერად გავიხსენებ მხოლოდ იმას, რომ მოედნის განთავისუფლების თაობაზე საუბრისას ჯ. პატიაშვილმა ურჩია შ. გორგოძეს დაესვენებინა მილიციის მუშაკები („ამაღამ მათ მუშაობა მოუწევთო“).

სწორედ ამ დროს შემოსულმა ა. კარანაძემ იკითხა რა „მუშაობაზე“ იყო საუბარი. ჯ. პატიაშვილმა აუხსნა, რომ დაგეგმილი იყო მილიციის მუშაკების მიერ მოშიშვლელების საავადმყოფოში გადაყვანა და მთავრობის სახლის წინ მოედნის განთავისუფლება. მე და ა. კარანაძემ უარყოფითი მოსაზრება გამოვთქვით ამ აქციის ჩატარების დროისა და მისი აუცილებლობის შესახებ. ამასთან ხაზგასმით ვთქვი, რომ საჭირო იქნებოდა გაგვეთვალისწინებინა მოსალოდნელი ბრძანებულებაც, რომელიც იმ დღეებში უნდა გამოქვეყნებულიყო. აქ წამოიჭრა საკითხი მილიციისათვის დახმარების აღმოჩენის შესახებ, რაზედაც გენერალმა ი. როდიონოვმა კატეგორიული უარი განაცხადა: „არმია ამ აქციაში მონაწილეობას არ მიიღებსო“. ზუსტად ასე ითქვა ეს და ამის გამო მას არავინ შედავება, არც თხოვნა გაუმეორებია ვისმეს, ყველამ მივიღეთ ეს როგორც კატეგორიული უარი და გადაწყვეტილი საქმე. ი. როდიონოვმა ისიც დასძინა, რომ ჯარის ნაწილები, საჭიროების შემთხვევაში მხოლოდ შემდგომი დაკავების მიზნით დაიკავებდნენ იმ ობიექტებსა და ადგილებს, რომელსაც მილიცია გაათავისუფლებსო.

ეს პრინციპული საკითხია, რადგან სწორედ ასე და მხოლოდ ასე ვიყავით ინფორმირებული მე და მთავრობის თავმჯდომარე მოედნის განთავისუფლების აქციაში საარმიო შენაერთების მონაწილეობის თაობაზე.

შეგახსენებთ იმასაც, რომ ჩემი უარყოფითი დამოკიდებულება მილიციის გარდა სხვა ძალების გამოყენების შესახებ მე ადრეც გამოვთქვი, განსაკუთრებით კი 7 აპრილს გამართულ ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს წევრთა საღამოს შეხვედრაზე. ამის მოწმენიც არიან და ეს კარგადაც ცნობილია კომისიისათვის.

თქვენს დასკვნაში მითითებულია, რომ „თავდაცვის საბჭოს“ ამ სხდომის დამადასტურებელი შეხვედრის, სხდომის, თათბირის დროს, ჩემი მონაწილეობით, არავითარი გადაწყვეტილება ხალხრავალი, მითუმეტეს მრავალათასიანი მიტინგის ძალისმიერი დაშლის შესახებ, მიღებული არ ყოფილა, მით უმეტეს, ამ აქციაში არმიის შენაერთების მონაწილეობით.

კატეგორიულად ვაცხადებ, რომ ჩემთვის ცნობილი არ იყო არც ჩატარებული აქციის ჩანაფიქრი, არც მისი ხასიათი, არც ის, თუ ვინ შეადგინა და ვინ დაამტკიცა მისი ჩატარების გეგმა და არც მისი (აქციის) განხორციელების დაწყების საათი.

რაც შეეხება უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის გადაწყვეტილებას „კომენდანტის საათის“ შემოღების შესახებ, მისი შეფასებისას, ჩემის აზრით, საჭირო იყო არსებითი და არა მარტო ფორმალურ-იურიდიული მიდგომა.

სამწუხაროა, რომ თქვენ არ სცანით საჭიროდ გეხსენებინათ მაინც თქვენს დასკვნაში საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მიერ კომისიისათვის შექმნილი სამუშაო პირობებისა და ხელშეწყობის შესახებ და არც მისი (პრეზიდიუმის) შემდგომი მოღვაწეობა რესპუბლიკაში, საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებისათვის.

პატივისცემით
ო. ჩერქეზია.

ახალმოსახლეობა

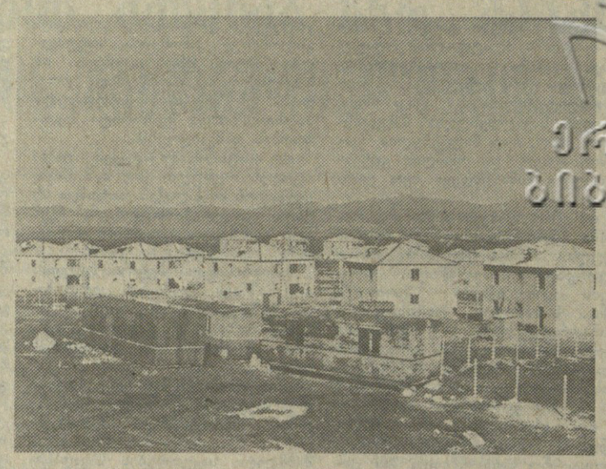

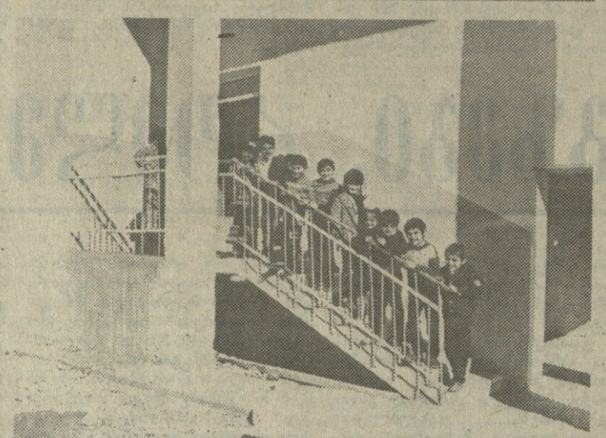

ოდესმე, ჭეშმარიტ!

ერაკლეოსი — ეუბნებოდით, ... 102 ... ...